

Twaalfde preek over Lukas 2 vers 13-14

En van stonde aan was er met de engel een menigte van de hemels heirlegers, prijzende God, en zeggende: Ere zij God in de hoogste [hemelen] en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen!

Wij hebben hier 't vervolg van de wonderlijke geschiedenis van de geboorte en menswording van de Zoon Gods; en 't is beschreven bij het algemene onthaal die de aarde, en de heerlijke zegeningen die de hemel toebrengt. Zijn eigen verschijning was maar veracht. Hij, die de Oude van dagen was, werd een hulpeloos Kind. Hij, die het licht van de zon was, komt in de wereld in de duisternis van de nacht. Hij, die kwam om ons te leggen in de schoot Zijns Vaders, werd Zelf gelegd in de beesten stal, in een kribbe. De herberg is vol, en Jozef de timmerman, en Maria, ofschoon zwaar met de Godmens, moest zich behelpen met een stal, en haren gezegende last bij de beesten leggen.

Maar hoewel Hij slecht verwelkomd werd op aarde, nochtans maakt de hemel overvloedige vergelding voor alles. Een gezelschap van eenvoudige herders, de gehelen nacht in 't veld liggende, bij hun kudde, terwijl zij over hun schapen de wacht hielden. Zij zelf vinden hun eigen Herder terwijl zij niet dachten aan enige verschijning, is een engel weggevlogen, met zulk een grote snelheid, dat hij licht verspreidt rondom de plaats, en hun verkondigt van Christus' geboorte. Maar hij gebiedt hun Hem te zoeken in een vreemde plaats, hun zeggende, dat ze de Heere van leven en heerlijkheid zouden vinden in een stal en geringe staat. Dus komt een heilige engel de nederige geboorte van de Koning van de hemel verkondigen, een tijding van grote blijdschap; en daarop verschijnen een menigte van hemelse heirlegers van engelen, en maken het tot de stof van hun gejuich en triomf, op de overlevering van des engels boodschap. Deze hemelse boodschappers verlaten het heerlijk paleis van de hemel, nu hun Koning hier beneden ligt, Hem toegalmende: ***Ere, zij God in de hoogste hemelen, enz.***

In deze woorden is opgesloten al wat God of mens kan begeren. 't Geen Jotham in de gelijkenis zei wegens de wijnstok, Richt. 9: 13, is zeker waar van deze tekst: *hij verheugt God en mensen*. God weet geen hoger oogmerk dan zijn eigen heerlijkheid, en Christus' komst in de wereld was omdat bekend te maken. Een mens kon geen groter gelukzaligheid begeren, dan die beste vrede, en Gods welbehagen. Deze beide zijn samen in de wereld met Christus geboren. Nu, door deze vrede op aarde mocht men verstaan, dat op Jezus' geboorte de mensen met elkaar in vrede leven zouden. Het was, nu de Vorst des vredes geboren was, nodig en dienstig, dat de oorlog zou ophouden en dat de vrede Gods en zijn welbehagen tot de mensen komen. Alle zondaren staan in een dubbele afscheiding van God, door tegenkanting en vervreemding. De vrede verdrijft de een, en Gods welbehagen de andere. En in de tekst maakt God door zijn engelen aan de wereld bekend: Vrede tot verzoening van hen, en welbehagen, om hen te dragen in de gunst van de Heere Jezus Christus. Hier komt in aanmerking:

- I. Door wie deze hemelse lofzang is gezongen.
- II. Welke de inhoud en de delen daarvan zijn.

I. Er wordt gezegd, *dat een onnoemelijk gezelschap van hemelse heirscharen God prezen*. En wij mogen wel verwonderd staan, over de uitstekende vreugde in deze gezegende geesten. Het is een tijd van blijdschap, wanneer de grote God Zichzelf openbaart in ons vlees, en Zich vernedert tot stof en as, als een kleine worm. Het is nu tijd van vreugde met hen, wanneer het afschijnsel van de Godheid, waarvan zij hun licht borgen, nu is verborgen in een zwak lichaam. Dit is dan een hemelse feestdag, en die geeft stof tot dankzegging om deze drie redenen:

1. De heilige engelen verblijden zich in Christus' geboorte, omdat het hun gelegenheid geeft om hun diepe vernederingen en onderwerping te betuigen. Te zijn onderworpen aan de Heere Jezus, zittende op de troon van zijn Koninkrijk, zijnde met licht bekleed en omringd met al de hemelse machten. Dus was die vreselijke Majesteit en zijn oneindige heerlijkheid ontoegankelijk; doch die zij nu dienen, aanbidden, prijzen. en verheerlijken. Maar nu Hij in een kribbe ligt, zijn ze Hem zowel onderworpen, alsof Hij zat op een troon; nu zijn de engelen Hem reeds onderworpen, hoewel nog alle dingen onder zijn voeten niet gesteld, noch onderworpen waren, Hebr. 2: 8. Hij, die hier verscheen in de gedaante van een dienstknecht, ligt in een slechte kribbe, verschoven van de mensen, die Hem zouden verachten en vervolgen. Hij zou verzocht worden van de duivel, en ten laatste sterven als een overtreder. Dit is die steen des aanstoets, die lang in de weg gelegen had voor Joden en Heidenen. Dit is de ergernis van het kruis, waar hun hoogmoed nooit voor bukken wilde. Dit is de dwaasheid van 't Evangelie, die de wijsheid der wereld tegenstond. Zou God hun dan gebieden te geloven in zulk een veracht Persoon, als Jezus van Názareth? Zij schamen zich Hem te belijden, en weigeren Hem aan te nemen tot hun Zaligmaker in zulk een geringe staat.

Nochtans de heerlijke engelen schamen zich niet Hem te erkennen voor hun Heere en Koning, die zij opwachten en prijzen in zijn nederige geboorte. Wanneer Hij in de woestijn was, onder huilende beesten, gekweld door de duivel, die briesende leeuw, de engelen kwamen en dienden Hem, Matth. 4: 11. Wanneer Hij in een zware strijd was, omringd van Gods toorn, als Hij grote druppelen bloed zweette, die van Zijn gezegend aangezicht afliepen; een engel uit de hemel kwam om Hem te versterken, Lukas 22: 43. En, nu zij mogen uitdrukken hun gehoorzame dienstwilligheid, in de laagste staat van hun Heere, willen zij Hem dienen met blijdschap, nu zij bij gelegenheid van Christus' geboorte uitdrukken hun onderwerping en schuldige gehoorzaamheid aan hun Heere en Koning.

2. De engelen verblijden zich in Christus' geboorte, om de bevestiging van de gezegende staat der genade en heerlijkheid, waarin zij nu staan, in afhankelijkheid van Zijn menswording. God op Christus' onderneming van 't grote werk der verlossing als Middelaar, maakte de ganse wereld als het ware aan Hem over, bij wijze van een gift of geschenk, Matth. 28: 18: *Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.* De regering van alle schepselen is gelegd op Zijn schouders; en daarom is er zulk een grote menigte van heilige engelen bevrijd en bevestigd in hun gezegende staat, boven alle gevaar van afval. Dit moet alleen toegeschreven worden aan Christus, als Godmens. Hierom wordt Hij genoemd: *'t Hoofd van alle overheden en machten*, Kol. 2: 10. Zij zijn leden van Christus, zowel als wij zijn; zij zijn verenigd met Hem door liefde, gelijk wij door 't geloof; zij zijn een deel van de Kerk van Jezus Christus, zowel als wij; zij zijn verheerlijkte heiligen, triomferende in de hemel, wij strijdende op aarde, om daartoe te geraken. God vergadert alle dingen samen in Christus, beiden die in de hemel en op de aarde zijn. Wij, zijn samen veilig onder hetzelfde deksel van Christus vlees, en daarom zijn ze verheugd in Christus' geboorte, waarin zij de Goddelijkheid dadelijk verenigd zagen met de menselijke natuur, sedert de verdienste van deze vereniging lang voorheen dat verwierf, tot hun gelukkige bevrijding.

3. De heilige engelen verblijden zich in Christus' geboorte, wegens de hartelijke begeerte die zij hebben tot de zaligheid der mensen. Vele tronen in de hemel waren onbezet door de val der engelen; nu hebben de goede engelen een ernstige begeerte, om deze ledige plaatsen vervuld te krijgen, en dat er meer leden tot hun hemels lichaam mochten worden toegedaan, Lukas 15: 10. *Er is blijdschap in de tegenwoordigheid der engelen Gods, over een zondaar die zich bekeert.* Dit maakt een hemels feest, als een ander mens een vrij burger van die heilige stad gemaakt wordt. Als zij zich verblijden over de bekering van een zondaar veelmeer over de menswording van een Zaligmaker, omdat dit de wortel en 't fundament is van onze bekering, van onze hoop en van al onze gelukzaligheid. Hierin ligt opgesloten het groot en wonderlijk oogmerk van Gods heerlijkheid,

begrepen in 't vervolg van de tekst, en behelst drie uitstekende dingen: *ere, vrede en welbehagen*; welke hier toegepast worden op hun verscheiden voorwerpen. Ere tot God, vrede op aarde, en Gods goede wil of welbehagen aan de mens.

Gods heerlijkheid is van twee soorten.

- (1) Gods wezenlijke eer, bestaande in zijn oneindige prijzenswaardige volmaaktheden van Zijn Eigen natuur. Het is een samenstelling van al Zijn onbegrijpelijke deugden, van wijsheid, macht en heiligheid, in zijn eigen altoos gezegend Wezen. En dus was God van alle eeuwigheid, eer er ooit schepselen gemaakt waren om Hem te schatten. Hij was oneindig heerlijk in Zichzelf.
- (2) Daar is de openbare heerlijkheid en eer van God, welke zichtbaar uitstraalt van de schepselen, terwijl al wat adem heeft zegt, dat Gods goedertierenheid duurt tot in eeuwigheid. Dus wordt men gezegd, God ere te geven. Niet dat men Hem enig ding kan toebrengen, en een juweel in zijn kroon zetten, welke daar tevoren niet scheen. Wanneer de engelen nu zingen: *Ere zij God in de hoogste hemelen*, is de mening: laat hemel en aarde met verwondering zien en erkennen deze volmaaktheden van God, die nu voort schijnen in de menswording van Zijn Zoon.

Dit gezang schijnt een deel geweest te zijn van de openbare dienst der Joden, en door hen besteed te zijn, om Gods goedheid tot hen uit te drukken, gelijk wij dergelijke vinden, als Christus triomferend Jeruzalem inreed. De Joden overreed zijnde dat hun lang verwachten Messias nu gekomen was, riepen uit: *Vrede in de hemel, en ere in de hoogste*. Dus Openb. 4: 8.

Wij vinden de engelen de eeuwige en roemwaardige volmaaktheden Gods prijzen, in die lofzang: *Heilig, heilig, heilig, is de Heere God, de Almachtige, Die was, en Die is, en Die komen zal*. En in vele andere plaatsen, als Openb. 15: 13: *Groot en wonderlijk zijn uw werken, Heere, Gij almachtige God*; en 19: 7: *Laat ons blijde zijn, en vreugde bedrijven, en Gode ere geven, want de bruiloft des Lams is gekomen*. Zie verder de overwinning van het Lam, als het de satan heeft ten onder gebracht en de gelukzaligheid van 't Koninkrijk van de Messias, daaropvolgende.

Deze uitstekende geesten zijn genegen door hun eigen goedheid, hun medeschepselen het goede te wenschen, en aanbelang te hebben in hun welvaren, en daarin verblijd te zijn. Hebr. 1: 14: *Zijn zij niet allen gediensstige geesten, uitgezonden ten dienste van degenen, die de zaligheid beërven zullen?* Er was overvloedige reden voor deze lofzang; want zonder Jezus' menswording was hun arbeid tevergeefs, en de toestand van de mens niet machtig tot verkwikking. Hoewel de engelen in dezelfde mate de mensen niet gelijk zijn, ontvangen zij nochtans merkelijke weldaden van de openbaring van deze verborgenheid, en daarom vonden zij nu reden om zich daarover te verblijden. Hun gelukzaligheid bestaat in 't beschouwen en prijzen van de natuur, volmaaktheden, en de gevolgen van Gods voorzienigheid. wijsheid en goedheid. Hun kennis van deze dingen is eindig, gelijk ook hun natuur is, en daarom is iedere bijvoeging van kennis een vermeerdering van gelukzaligheid; en de openbaring van deze grote verborgenheid van de hemel, was de grootste weldaad die ze in hun staat konden ontvangen.

Van deze verborgenheid van het Evangelie staat 1 Petrus 1: 12, *dat de engelen begerig zijn om in deze dingen in te zien*. En dat zij voorheen daarvan onwetend waren. blijkt uit deze woorden van Christus, Matth. 24: 36: *Maar van die dag en uur weet geen mens, noch de engelen van de hemel, maar Mijn Vader alleen*. Wanneer daarom de Zoon Gods het vlees aannam en daardoor begon te volmaken de wonderlijke verborgenheden van des mensen zaligheid, toen verscheen klaar aan deze gezegende geesten, 't geen voorheen voor hen bedekt was: de redenen van 't Goddelijk verdrag in 't verbond der verlossing, of raad des vredes, in betrekking van de mens tot de volgende tijden; de verborgenheden van de Goddelijke voorzienigheid; de betekenis van de profetieën die voorgingen.

Deze nieuwe kennis hun toegediend, verhieven de goedheid en wijsheid van God, en daardoor vermeerderde hun gelukzaligheid.

Indien de engelen zo opgenomen waren, met de vermeerdering van Gods eer, daardoor gewrocht, zijn wij dan niet verplicht te verheffen de heerlijke eigenschappen Gods, beide zoals wij schepselen zijn, en zoals wij redelijke zielen hebben? Indien de engelen zo zeer verheugd waren in de weldaden en zaligheid van anderen, hoeveel betaamt het dan ons dankbaar te zijn, aan wie deze weldaad besteed zijnde, deszelfs vruchten rapen? Indien de engelen blijde waren, de zaligheid van de mensenkinderen voltooid te zien; veel zekerder moesten de mensen zelf die hoogachten, die ze genieten, en verheffen de menswording van Christus met deze lofzang der engelen: *Ere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde, en Gods welbehagen in de mens.*

II. Ik zal aanmerken de verschillende delen van dit engelengezang.

A. *Ere zij God in de hoogste hemelen;* hetwelk niet zo zeer is een begeerte van hetgeen niet was, als wel een toestemming van hetgeen niet was, als wel een toestemming van hetgeen geschied was, aangaande de verhoging van de Goddelijke heerlijkheid. De bijvoeging van: *in de hoogste*, betekent: hetzij *in de hemel*, in tegenstelling van hetgeen volgt: *vrede op aarde*, zijnde een voltooiing van deze profetieën van Jesaja: Zingt, o hemelen, en verblijd u gij aarde, want de Heere heeft Jakob verlost!; óf meer natuurlijk, het kan verstaan worden: *Ere zij God in de hoogste mate*; als Ps. 93: 4. *De Heere is machtig in de hoogste hemelen, en boven alles.* En waarlijk met grote reden worden wij geleerd en bestuurd, om de hoogste eer die men begrijpen kan aan God te geven, wegens de menswording van Zijn Zoon, waarin de volmaaktheden van zijn eeuwige eigenschappen ten hoogste uitsteken; en vanwaar Hij ontvangt de grootste eer die ooit door de mensenkinderen aan God betaald is. Ziet dit in deze bijzondere aanmerkingen.

1. De liefde van God tot de mensen blonk nooit zo uitstekend, dan in de voltooiing van deze verborgenheid. 1 Joh. 4: 9: Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God Zijn eniggeboren Zoon in de wereld gezonden heeft. Hij had tevoren in Zijn eerste schepping de mens een onderscheiden kennis van goed en kwaad gegeven, en Gods gebod overtredende, heeft Hij des mensen zonden vergeven, hem aannemende uit barmhartigheid, en hem bekwaam makende tot de eeuwige gelukzaligheid. Hij lokte hem door beloften, bestuurde hem door Zijn wetten, leerde hen door Zijn profeten, en ondersteunde hun geloof door de verwachting van de Messias, als een Zaligmaker, Die te komen stond. Zodat op de menswording van Christus, niet alleen de barmhartigheid, de genade en goedheid Gods tot de Christelijke Kerk is gegrond, maar ook alle daden van goedheid en gunst, de mensenkinderen toegevoegd, sedert de val van Adam, en dat om de zaak van Hem die indertijd de menselijke natuur zou aannemen en daarin volkomen en dadelijk voldoen voor de zonden der mensen. De weldaad was al van 't begin der wereld, maar toen de Goddelijke heerlijkheid op 't hoogste geopenbaard werd, wanneer deze verborgenheid was vervuld, en de Zoon Gods was geopenbaard in het vlees. Tevoren lag het verborgen in 't voornemen Gods, maar nu geopenbaard aan de ganse wereld. Voorheen de Goddelijke eer, die zou oprijzen, was duister te zien in de schaduw, voorzeggingen en profetieën, maar nu gezet in een volkomen licht, en verbindt ons om Gode te eren, om de bekendmaking van deze verborgenheid in de bekwaamste tijd.

2. De wijsheid van God in 't uitwerken van de menswording van Zijn Zoon. Wat groter bewijs van de Goddelijke wijsheid kon begeerd worden, dan dat het voorzag deze grote waarheid, zolang voorheen voorzegd, in al deszelfs omstandigheden; wanneer het mensdom die vuile afval had bedreven in hun voorvader Adam, en als de volgende geslachten niet minder oproerig bevonden werden, wanneer de wet van God geschonden was, en Zijn vermaning in de wind geslagen; welke

hoop van zaligheid kon de mens hebben? God was Heere en Rechter van de gehele wereld, en als zodanig kon Hij de zonden der mensen niet voorbijgaan zonder enige straf, volgens zijn bedreiging, waartoe Hij dus verbonden was. De zonden der mensen waren van zulk een schuld, dat ze door geen lichte straf kon vernietigd worden; zijnde begaan tegen een oneindige Majesteit, moesten ze ook met dergelijke zware en oneindige straf geboet worden. Nu scheen de zaligheid en verzoening des mensen aan Gods gerechtigheid onmogelijk te zijn; de Goddelijke wijsheid besloot het uit te werken, door het zenden van de eeuwige gezegende Jezus in de wereld, die de Goddelijke natuur deelachtig zijnde, zou aannemen het menselijk vlees en daarin de straf ondergaan, die de mensen verdiend hadden.

3. De macht van God heeft nooit een klaarder betoning ontvangen dan van Christus' geboorte. Deze omstandigheden zijn dikwijls herhaald door de profeten, en aan de Joden voorgesteld, dat de Messias zou geboren worden uit een reine maagd, dat de moeder van onze Heere was, waarlijk een maagd. Wegens de omstandigheid van *de plaats* was voorgezegd, dat Christus zou geboren worden in Bethlehem, Micha 5: 1. Aangaande *de tijd*, had Jakob, door de Heilige Geest gedreven, geprofeteerd, als de scepter zou wijken van Juda, dan zou de Silo of Messias komen. En in die tijd beschikte de Goddelijke voorzienigheid het zó, dat Herodes het koninkrijk verkregen hebbende, de eerste was, die geen Jood zijnde, de regering verkreeg. Daniël had voorgezegd, dat na 72 jaarweken, dat is zeventigmaal zeven jaren, de Messias zou uitgeroeid worden, om de zonden van Zijn volk; en net 33 jaren voor de omkoming of voltrekking van deze tijd, werd onze Heere geboren, die in deze 33 jaar geleden heeft. Deze aanmerking van Gods almachtige kracht dient in grote mate tot de Goddelijke eer, als zijnde alle tekenen die God aan de mens gaf, waardoor Hij Zijn macht wilde ontdekken.

4. De wonderlijke menswording van Jezus Christus is de hoogste bevordering van Gods heerlijkheid. Dit is vreemd voor de menselijke reden, dat God Zijn eer zou krijgen uit de nederige, wonderlijke geboorte, ja uit de dood van Zijn Zoon. Indien God de poort van de hemel geopend had, en de gehele wereld een gezicht gegeven in dat heerlijk hemels paleis, om daar te zien de troon der Majesteit, tienduizend vlamme geesten gereed om zijn wil uit te voeren, Cherubijnen en Serafijnen, vliegende zo gezwind als lichten, binnen deze onbepaalde hutten, zou dit niet meer uitdrukkelijk Gods heerlijkheid geweest zijn, dan dus de Godheid te grondvesten in klei en stof der aarde? Hem. die God was, over te geven aan de hoon en smaad van boosaardige mensen, en aan een vervloekten dood? De kribbe in welke Hij lag, en het kruis waaraan Hij hing, waren geen hoge plaatsen van enige heerlijke vertoning. Dus mag de vleselijke reden redeneren; maar de apostel Paulus, sprekend van de menswording van Christus, noemt het *een verborgenheid der Godzaligheid, die groot is*.

5. Door Christus' geboorte is Gods gerechtigheid ongekreukt blijvende verheerlijkt. Zijn Zoon moest eer vlees aannemen en sterven, dan dat deze eigenschap van God onvoldaan zou blijven; en zo strikt was God, dat Hij Zijn Zoon als Borg vindende met schuld beladen, zijn gerechtigheid Hem gevangen neemt, die daardoor meer voldaan is, dan of Hij al de overtreders zelfs had gestraft en ten ondergebracht; want zij zijn maar eindig, en konden de Goddelijke toorn en verbolgenheid niet dragen. Dat de Zoon Gods kon en heeft gedaan, die uit kracht van de Goddelijke natuur alles onderging, en van onder die last triomferend te voorschijn kwam. Zodat God de eigenschap verheerlijkte van Zijn gerechtigheid, meer door 't zenden van Jezus Christus in de wereld, om te ondergaan de uitvoering van die toorn, dan dat Hij iedere zondige ziel had weggezonden in de hel.

6. Door de geboorte van de Heere Jezus is de waarheid van God uitstekend verheerlijkt, door het vervullen van vele beloften gedaan, wegens het zenden van Christus in de wereld; de eerste beloften, Gen. 15, dat het zaad der vrouw de slang de kop vermorzelen zou; welke voor vele tijden lag

opgerold onder schaduwen 'en voorbeelden, is in Christus' geboorte ontwonden en te voorschijn gekomen; al de profetieën en plechtstatige verbeeldingen, welke door de overschaduwning van de Heilige Geest zwanger gingen met de Zaligmaker, nu zij in de volheid destijds uitgingen, en veilig verlost werden, volgens Gal. 4:4: Maar wanneer de volheid des tijd gekomen is, heeft God Zijn Zoon gezonden, geboren uit een vrouw, geworden onder de wet, opdat Hij ons verlossen zou, en wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden.

7. Eer deze Zon der Gerechtigheid verrees, had een akelige duisternis de aarde overdekt. De dienst der afgoden en duivelen had in iedere plaats de overhand. De ware God was niet bekend, hoe kon Hij dan geëerd worden? Maar na Jezus' geboorte werd de kennis van de ware God verspreid in al delen van de wereld, waar men God begon te dienen, duizenden werden bekeerd, hun getal vermeerderde dagelijks, tot na 300 jaren de gehele aarde bijna het Christelijk geloof omhelsde, en God prezen in 't verheffen van Zijn heerlijke eigenschappen, in 't belijden van Zijn macht, in 't verhogen van Zijn Majesteit, in 't gehoorzamen van zijn wetten; zo niet in dadelijkheid, tenminste in belijdenis.

B. Geen wonder was het dan, dat de engelen zongen: *Vrede op de aarde*. Door deze vrede verstaat men alle soorten van gelukzaligheid, die de mens bevatten kan. Nu was God met het mensdom verzoend; dit was de grootste weldaad, welke de mens kon ontvangen; hersteld te worden in de gunst van zijn Schepper en in de liefde tot elkaar. Jehovah, God, kon niet anders ontvangen van Zijns Zoons menswording, dan de vermeerdering van eer; en de mens niet groters dan de gift van vrede. Waarom terecht na de eer aan de Heere, de God van de hemel, de engelen daarop vervolgen: *Vrede op aarde*.

1. Vrede is verzoening met God. Jesaja had voorzeggd van de tijden van de Messias. hfdst. 57:19, die allen mensen gegund zou worden, die de voorwaarden van vrede wilden aannemen: *vrede, vrede, aan die, die ver, en aan die, die nabij zijn, zegt de Heere, en Ik zal hen genezen*. Deze verzoening begon dadelijk in de menswording van onze Heere, en is voltrokken door Zijn prediken en lijden hier op aarde; waarom Hij genoemd wordt: *de Vorst des vredes*; en wij worden gezegd, Rom. 5: 1, *vrede te hebben bij God, door onze Heere Jezus Christus*.

2. De vreedzame gestalte die onder de beesten, zowel als onder de mensen zou zijn. Dit was voorzeggd, Jesaja 11 en 65 als Christus geboren werd. Gods wijsheid bestuurde het, dat overal vrede zou zijn, verbeeldende de vreedzaamheid van zijn leringen en Evangelie, zodat op verschillende tijden de vreedzame grondbeginselen van het Evangelie gezien werden, zelden misten hun vrucht in de eerste Christenen, en werkte zo in openbare gezelschappen, die belijdenis deden van de ware godsdienst dat wel 500 jaren na Christus' geboorte, geen Christenen van dezelfde belijdenis tegen elkaar oorloogden.

3. Het laatste deel van de lofzang der engelen, is: *Gods welbehagen of goede wil tot de mens*, dat meer uitdrukt, dan verzoening van God met de mensen; dat Zijn gunst en liefde tot hen behelst, en 't is bijna hetzelfde wat God zei van Zijn Zoon: *Dit is mijn geliefde Zoon, in welke Ik mijn welbehagen heb*. Jezus' menswording, en daarin de vereniging van de menselijke met de Goddelijke natuur, verzoende God zozeer met de mens, dat Hij niet alleen hun zonden vergaf, maar met hen bevredigd zijnde, hen toelaat tot Zijn gunst, en hen zegent met alle hemelse, geestelijke en lichamelijke weldaden, in zover dat Hij, die eens door de verfoeilijkheid van hun zonden, berouw had dat Hij de mens gemaakt had, en zei: *dat Zijn Geest niet altoos met hen twisten zou*, hen nu aanneemt tot Zijn gunstgenoten; in wie Hij vermaak scheidt, en lust heeft in hen wel te doen, door de vereniging met Zijn Zoon, die het Hoofd is, en de gelovigen Zijn leden. Zijnde in dit opzicht gelukkiger dan de

engelen, die geen zonden zijn vergeven; maar de Vorst der engelen en de Heere der heerlijkheid, neemt een menselijke natuur aan, ons vlees en been; waarmee Hij daarna naar de hemel voer, om ons dezelfde heerlijkheid deelachtig te maken. Want Christus, onze Voorloper, is voor ons naar de hemel gegaan om ons plaats te bereiden, opdat wij eens zijn mogen waar Hij is, om zijn heerlijkheid te aanschouwen, Joh. 17: 24. O, wat is dit een oneindige liefde, en een goed welbehagen die God betoonde aan de mens!

O Heere! wij kunnen uw liefde nooit uitspreken; zij is zo groot en oneindig dat ze onze gedachten laat stilstaan, onze tong vasthoudt, zodat ze niet anders uitdrukken kan dan de Apostel, Rom. 11: 33: O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en kennis Gods! O, zijn onbepaalde liefde gaat alle kennis te boven. Indien de engelen zingen: Vrede op aarde, en Gods welbehagen in de mens; en hoe is het dat ze reikhalzend begerig zijn om in die dingen te zien, en ofschoon zij het minste daarvan zien, is 't nog meer dan zij ons kunnen verhalen of meedelen. En wat doen wij hier dan deze dag? Wat is het dat ik u voorstel, of u verwacht?

Spood u dan naar huis, o Christenen! zoekt verslonden en verrukt te worden met de gedachten en overdenkingen van 't geen wij niet begrijpen kunnen. Nochtans zal ik u zoeken te ontdekken de grote en oneindige liefde Gods in 't zenden van Christus in de wereld, door deze aanmerkingen:

1. Beschouwt de Persoon, Die gezonden was.
2. De manier en omstandigheid van deze zending.
3. De personen aan wie Hij gezonden is.
4. De onuitsprekelijke weldaden die de mens deelachtig wordt door deze vrije gift Gods.

1. Indien u aanmerkt de Persoon, Die gezonden wordt, dit verheft de goedheid van God jegens ons. En wie is het? Is het een engel? Was het zo, het zou wat groots zijn, dat God ons wilde geven zulk een heerlijk dienaar, als een engel is, tot verlossing van zulk een oproerige worm als de mens. Maar wie staat niet verbaasd, het is geen engel, maar de Heere der engelen; niet een dienstknecht, maar een Zoon, is door de Vader zelf genomen uit Zijn schoot, en gezonden met deze boodschap: *Haast en spoed U naar de aarde, want daar zijn duizenden van zondige en ellendige schepselen, die zichzelf weg zondigen in de hel en moesten voor eeuwig vallen onder de slagen van Mijn vreselijke gerechtigheid. Gaat Gij zelf, Mijn wraakwaard, voldoe Mijn gerechtigheid, en sterft Gijzelf om hen te behouden.*

Wanneer God Abrahams gehoorzaamheid beproefde, verzwaard Hij zijn gebod door vele scherpe woorden, die noodzakelijk moesten gaan in 't hart van een teer vader, Gen. 22: 2: *Neem nu uw zoon, uw enige zoon, die gij liefhebt, en ga met hem naar 't land van Moria, en offer hem daar op tot een brandoffer.* Dit vermeerderde Abrahams gehoorzaamheid, dat niettegenstaande al deze verzwaringen, hij nochtans gewillig was zijn geliefde zoon te offeren, op Gods bevel. Waarlijk op dezelfde wijze verheft God Zijn Eigen liefde tot ons. Hij neemt Zijn Zoon, Zijn enige Zoon, de Zoon van Zijn eeuwige liefde, en heeft lust om Hem op te offeren voor de zonden der mensen. En dit vermeerderd in grote mate de liefde van God, die niet verbonden was om ons te zaligen op zulk een liefdadige wijze, door de dood van Zijn Zoon. Was Zijn vergevende genade en barmhartigheid niet genoeg, zonder het storten van Christus' bloed? Zou men in de hemel ooit gebrek aan liefde bespeurd hebben, in God tot ons, als Hij ons daar gebracht had op minder prijs? Maar ofschoon dit genoeg geweest was tot onze zaligheid, nochtans was het niet genoeg voor Gods oogmerk, in de openbaring van de rijkdommen en heerlijkheid van zijn grote liefde tot ons. En daarom slaat God niet de lichtste of minste weg in om ons te behouden, maar die wonderlijken weg, die meest zijn grote liefde tot ons aantoonst.

Is het geen groter liefde in God tot ons, te scheiden van Christus uit de hemel, Hem te breken en verbrijzelen, zijn ziel te maken tot een offerande voor de zonden; en zijn bloed een rantsoen voor

zondaren; dan of Hij alleen zonder verdere omstandigheden, ons naar de hemel had gebracht? Dit moest daarom zijn de manier en wijze, die de Goddelijke wijsheid wilde nemen, om zijn liefde tot zondaren uit te drukken. O, de onbegrijpelijke barmhartigheid van God, die op 't hoogste zijn eigen liefde en genegenheid tot ons uitdrukt; Joh. 3: 16: *Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij die wilde behouden, door het schenken van zijn eniggeboren Zoon.* Wat, Uw Zoon, Heere, Uw enige Zoon! Waarom? De verwoesting van de gehele wereld is geen ding zo aanmerkelijk, als één zucht, één traan, of één droppel bloed van Uw eniggeboren Zoon, die U gaf om de wereld te behouden.

Maar bovendien, God wilde liever dat Zijn Zoon het leven zou verliezen, dan dat er gebrek in de openbaring van liefde zou zijn tot zondaren, om hen zalig te maken.

2. Merkt de wijze en omstandigheden van Christus' komst in de wereld aan, dan zal ook verder blijken, dat er in God een oneindige liefde, en goed welbehagen tot de mens is. En hier zal ik handelen over deze twee dingen:

(1) Dat Christus vrijwillig door de Vader gezonden was.

(2) En zo Zichzelf heeft aangeboden. Deze beide brengen veel toe tot verheffing van de oneindige liefde van God tot de gevallen mens.

(1) Gods liefde wordt verhoogd, doordien Hij Zijn enige Zoon vrijwillig zendt. Indien mensen en duivelen hadden samengespannen, om met alle macht de hemel te bespannen, zij' konden nooit de Zoon van Gods liefde uit Zijn eeuwige omhelzing getrokken hebben. God geeft ook Zijn Zoon zonder enige verdiensten in ons. De mens kon Christus niet meer uit de hemel verdienen, dan dat hij de hemel kon verdienen zonder Christus. Wanneer God uit Zijn oneindige wijsheid voorzag, dat wij Zijn Zoon zouden verachten en weigeren, eerst Zijn bloed plengen en dan het met voeten treden; kunnen wij het minste goed niet verdienen, hoe dan zulk een groot goed, en gift als Christus is? Ja, wat meer is, tot de eer van Gods vrij en goed welbehagen. Het is vrije genade die ons bedauwt met enige geestelijke en eeuwige zegeningen. Vrije genade heiligt onze harten, en zaligt onze zielen. Nochtans dit alles heeft Christus ons verdiend, door de prijs van Zijn Eigen dood. Hij is de verdienste van onze eeuwige zaligheid; nochtans is 't vrije genade die grootste gift aan ons te besteden, Zijn Eigen Zoon, zonder prijs. Christus verdiende alle andere dingen voor ons, maar de grootste van alle, Zichzelf, verdiende Hij nooit voor ons. Hoewel God alle dingen geeft nevens Christus, op rekening van Zijn verdiensten, nochtans geeft Hij Christus vrijwillig, zonder enige tussenkomende verdiensten.

(2) In 't geven van Christus aan de wereld, is Hij gevonden van hen die Hem niet zochten, en daarin was Gods oogmerk van liefde in zijn hart opgesloten, van alle eeuwigheid, voor dat er tongen of gebeden waren, om die te eisen. En 't geen wij niet konden begrijpen in onze gedachten en harten, dat kon men niet afsmecken met onze mond, Christus geeft ook Zichzelf aan de zondaar; en daarin blijkt zowel zijn, als Gods grote liefde tot ons. Hij was mishandeld, en veracht in zijn geboorte, vervolgd in zijn leven, vervloekt in zijn dood. Dus handelt God met de Zoon zijner liefde, om te tonen zijn liefde tot ons. O wonder! dat God zulke arme wormen als wij zijn, zou schatten boven de Zoon van zijn schoot, die Hij zo teer beminde en liefhad.

2. Aanmerkt Christus in Zijn geboorte.

(1) Wat was het geboren te zijn uit de koninklijke stam en 't geslacht Davids? Die familie was nu vervallen, en aan 't bezwijken; nochtans verkoos Hij een huisgenoot te zijn van Jozefs vervallen hut; als Zijn scepter was veranderd in een maatstok Niet als het overwon en bloeide, maar als het laag zonk. Hij koos een arme maagd, om Zijn moeder te zijn; zij dacht Zich goed genoeg voor een timmerman. Zwanger zijnde en in arbeid, niemand bekommerde zich met de

verbreking van Jozef, noch de smart en pijn van Maria; als haar te beschikken een betere plaats dan een beestenstal; daar ze zelfs moeder en min was, en in plaats van een wieg legt ze Jezus de Zaligmaker der wereld in een kribbe, en vond geen zachter hoofdkussen dan wat hooi en stro.

- (2) Maar overtreft zijn leven de geringheid van Zijn geboorte? Nee, Hij is een Man van smarten, en verzocht met krankheid, van het begin tot het eind. Hij is Zijn ouders onderworpen; Hij stelt Zichzelf onder de heerschappij van zijn schepselen; Hij volgt Jozefs beroep. Markus 6: 3: *Is deze niet de timmerman?* Zoals ze spottenderwijs zeiden. Hij die de hemelen en aarde formeerde, leerde huizen maken. Daar was uitwendig niets van eer of staat in zijn leven. Jes. 53: 2. *Hij had geen gedaante noch schoonheid, en als men Hem aanzag, vond men niets waardigs om Hem te begeren.* Hij werd onderhouden door de aalmoezen van enige arme welmenende vrouwen; verzocht van de Satan; vervolgd door de Joden, verraden door Zijn navolgers. Dit was de loop van Zijn leven.
- (3) Als men Zijn dood aanmerkt, was die smadelijk, en bloedig, en vervloekt. Wij zien Hem aan 't kruis hangen met doornageldé handen en voeten. Wij zien Hem door een soldaat in de zijde gestoken, geslagen, met doornen gekroond, verlaten van zijn discipelen, en ook verlaten van God. O, *gezegende Zaligmaker! Welk oog kan zich onthouden van wenen, welk hart van bloeden? Is dit het onthaal dat de wereld U geeft, die bent het dierbaarste geschenk dat God heeft, of kan zenden? Is dit Uw welkomst tot haar, en uw afscheid van haar. Zullen wij U bespotten, doorsteken, kruisigen en vermoorden? En wilt Gij door al deze mishandelingen van U nog onze zaligheid uitwerken? O, overwonnen weergaloze liefde die kan vergeven, ofschoon mishandeld, en door Uw verachting ons verheerlijken! Nochtans God wil het zo hebben, opdat Zijn goed welbehagen temeer uitblinkt.*

3. Gods oneindig welbehagen in 't zenden van Zijn Zoon in de wereld, blijkt heerlijk en groot te zijn, als u de personen aanmerkt, tot wie Hij gezonden werd.

- (1) De gevallen engelen hadden zo nodig een Zaligmaker van node als wij, en Christus was wel zo machtig hen te behouden en te zaligen als ons, en zij zouden God gediend hebben beter en volmaakter, dan ons mogelijk is te doen. Maar zodra als deze heerlijke geesten zondigden, wierp God hen neer in de hel, waar zij met ketenen der duisternis gebonden en bewaard worden voor eeuwig, zonder enige verkwikking, of hoop van verlossing. O, schrikkelijk vonnis over hen! O, onuitsprekelijke liefde omtrent ons! God ging de engelen voorbij en herstelt het vuile mensdom, verheft haar uit het stof, opdat ze de ledige plaatsen der engelen mochten vervullen, die zij verlaten hadden. Dit is 't wat de duivel doet razen, en maakt dat de oude slang van angst haar tong kauwt, omdat ze als een bliksem uit de hemel geworpen zijn. O wonderlijke liefde! Dat God ons nietige schepselen daar zou plaatsen, om ons onwaardige daar te kronen met heerlijkheid en vreugde!
- (2) Beschouwt verder, dat deze liefde besteed is aan dwaze, mismaakte, verdoemelijke, onwaardige schepselen, om hen schoon en aangenaam te maken. En dit bevordert de vrije liefde van God, in 't zenden van Christus in de wereld. Ziet een nette vergelijking des mensen in de staat der natuur, Ezech. 16: 5, 6, waar de profeet hen vergelijkt bij een arm verlaten zuigeling, bemorst in zijn eigen zwart en geklonterd bloed, geworpen en vertreden op het veld, hulpeloos wegens hun zwakheid, enz. Dit is een afbeelding van de toestand waarin wij zijn, in onze natuurlijke onwedergeboren staat, als de ziel vol wonden, striemen en etterbuilen is. Is er nu enig ding in ons, om bij God zo aangenaam te zijn, dat God de Zoon Zijner liefde zou geven om ons te verlossen, helpen en aannemen. Nochtans zegt God, vers 8, 9: *Als Ik u voorbijging, en u aanzag, ziet het was de tijd der minne. Ik spreidde mijn vleugel over u uit, en bedekte uw naaktheid. Ik wies u met water, en spoelde uw bloed van u af, en gij werd Mijne.* Dus was er van de hoofdschedel af, tot de voetzool toe, niets geheels aan ons, maar wij waren vol boze zweren, die ons verdorven, Jes. 1: 6. Nu dat God zendt zijn enige welbeminden Zoon, de gezegende Heere Jezus Christus, die Medicijnmeester der ziel, om ons te verbinden en te genezen, ja de wonden te kussen van zulke melaatse schepselen als wij zijn; geeft dit niet te kennen zijn oneindige liefde tot ons?

- (3) Deze liefde werd ook besteed aan oproerige schepselen, die God Zijn Zoon uit liefde toezond, maar die men in plaats van te omhelzen, verachtte. Hij kwam tot de zijn, maar die hebben Hem niet aangenomen. Dit voorzag God wel in Zijn oneindige wijsheid, en nochtans was zijn welbehagen om arme, ellendige, zondige en doemwaardige schepselen te verlossen. zo groot, dat Hij Zijn Zoon Jezus tot hen zond, die Hij wist dat ze Hem zouden mishandelen, versmaden en doden. O, wat is dit welbehagen Gods vol liefde!

4. Eindelijk, beziet hoeveel grote weldaden wij door Christus' komst deelachtig zijn.

Zou ik staan op lichamelijke zegeningen, die groot en veel zijn, zij zouden de geestelijke iets schijnen te verminderen: maar wij ontvangen door Jezus' verdiensten vergeving van zonden, aanneming van onze personen, verzoening met God, heiligmaking, hoop van heerlijkheid hier, en bezitting van heerlijkheid hiernamaals.

Toepassing

Mijn vrienden, u hebt iets gehoord van Gods welbehagen in 't zenden van Christus in de wereld; gelooft gij niet dat het waar is? Gelijk Christus' geboorte de oorzaak was van veler zielen zaligheid, zo is 't te vrezen dat de zonden op deze Kerstdagen gepleegd, de Naam van Christus ten hoogste onteren, onder voorwendsel van Zijn geboortedag te eren. Ik heb een geschiedenis gehoord van een Turks gezant, lang verblijf houdende aan een van de grootste hoven in 't Christendom; wanneer hij wederkeerde tot zijn koning, die hem vraagde, welke gewoonte de Christenen hadden. Hij zei, *dat ze op Christus' geboortedag lustig aten en dronken, en zo vrolijk waren, dat ze voor gek liepen.* Dit is maar al te waarin andere landen, en wij volgen hun kwade gewoonte van dronkenschap te veel na, ofschoon Christus in de wereld kwam om ook die zonde te vernietigen. Wilt gij deze ledige dagen houden in een Christelijke vrijheid, neemt ze de Heere waar, met een heilig hart, met geestelijke overdenkingen, met hemelse genegenheden; welke de enigste weg is om de weldaad van Gods welbehagen tot ons te verkrijgen, en Hem daarvoor ere en heerlijkheid toe te brengen.

De engelen zagen stof genoeg in die dingen zelfs om te zingen: *Ere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde, nu Zijn welbehagen in de mens is.* Is God, zo rijk in liefde tot ons geweest, in Christus de Zoon Zijner liefde? Zo wonderlijk in barmhartigheid, dat Hij aannam onze ellendige natuur, niet op 't beste, maar op 't slimste? Is 't geen stof tot blijdschap, dat de Heere Jezus onze natuur op Zich heeft genomen? Zou men dan de duivel dienen met blijdschap, nu men zich in Christus moest verheugen? God eist bekering en verbetering van 't geen ontsteld is; want Hij wil geheiligd zijn in al degenen die tot Hem naderen, om deze verborgenheden van 't werk der verlossing te aanschouwen. *Bekeert u, want het Koninkrijk Gods is nabij gekomen.* Verandert uw leven, want Christus en de vruchten van het Evangelie zijn aanstaande. De genade Gods is in Christus verschenen, niet om naar onze eigen lusten te leven, maar matig, heilig, rechtvaardig en Godzalig in deze tegenwoordige wereld. Maakt toch gebruik van Gods genade tot bekering. Denkt niet, dat de Christelijke godsdienst alleen bestaat in belijdenis, dat omdat wij zijn gedoopt, ten Avondmaal gaan, en komen tot gehoor van Gods Woord, of dat lezende, wij dan goede Christenen zijn; want wij kunnen dit alles doen, en zijn groter zondaren dan Turken, Joden of Heidenen; gelijk wij tot ons leedwezen vernemen dat er vele grote zonden bedreven worden in de Kerk, en dat zelfs van die 't bestuur hebben, en voorgangers moesten zijn; geen wonder dan dat er zo vele slechte navolgers zijn.

Zoekt die heerlijke plicht te betrachten *om God te verheerlijken.* Bidt gij niet, dat des Heeren Naam mag geheiligd worden? Wat is 't einde van uw schepping en verlossing, als dat God door ons ere krijgt? Zijn wij niet geformeerd om Jehovah's lof te vertellen. Gods deugden te verkondigen, en de Heere de eer zijns Naams te geven? Door Hem te verheerlijken en groot te maken in ons leven, terwijl wij nog zijn in het land der levenden; opdat God door ons enige eer en heerlijkheid mag

verkrijgen; *want lof betaamt de oprechten*, Ps. 31: 1. Dit dan zijnde een noodzakelijke plicht, geef ik u deze besturing.

1. Willen wij God verheerlijken, wij moeten dikwijls denken aan de vorige dingen, en daartoe onze innigste gedachten besteden. De ziel, zijnde het uitstekendste ding in de wereld, moet op deze uitstekende plicht gezet zijn. De mens zijnde in een uitnemende staat, als een erfgenaam van de hemel, hebbende een verstandige ziel, moet dat edelste deel zetten op dit uitstekenste Voorwerp. Denkt wat de mens in de staat der natuur was, en hoe hij door Gods genade hersteld is, van zondig, gerechtvaardigd, van dood, levend, van onrein, geheiligd, van rampzalig, gelukzalig, van arm, rijk geworden. Ziet, zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn Zoon gaf. *Ziet, welk een grote liefde ons de Vader bewezen heeft, dat wij kinderen Gods genoemd zouden worden.* En dan de vruchten, die wij hebben door Christus' menswording zijn uitstekend, de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, een blijdschap die onuitsprekelijk en heerlijk is. Zodat deze verborgenheid wonderlijk is in haar grootheid, vruchtentroost, vrede, vreugde. Ieder ding is een voorwerp van verwondering. Daarom overdenkt dagelijks deze dingen, totdat uw ziel vervuld wordt van de liefde Gods. Wij verwonderen ons over dingen, die nieuw, vreemd, groot en schoon zijn; maar is er enig ding zo groot, als die Godmens werd? Is er enig ding uitstekender, dan de weldaden die wij door Christus bekomen? Mens wordende om ons te bevrijden van zulk een grote ellende, en ons te bevorderen tot zulk een grote gelukzaligheid. Daarom bidt en wenst de Apostel, Ef. 3: 19, de liefde Gods in Christus, de hoogte en diepte, lengte en breedte van de liefde van Christus, die alle verstand te boven gaat, om vervuld te worden met al de volheid Gods. Wanneer de ziel dus geoefend is, dan is zij bekwaam om God te verheerlijken; wanneer de ziel opgebeurd wordt, om Gods liefde en barmhartigheid in Christus aan te merken, dan zal ze niet azen op nietige aardse dingen. Geen heilige der hoge plaatsen willen als mollen op de aarde kruipen; hun wandel en burgerschap is in de hemel, Filip. 3: 20.
2. Bidt van God de Geest der openbaring, om deze dingen ons te ontdekken in hun eigen licht, want zij moeten geestelijk onderscheiden worden. Nu de Geest Gods inborst, Zijn liefde, gunst, enz. weet, en Hij kent ook onze harten. Daarom begeert Paulus van God *de Geest der wijsheid en der openbaring*, om ons de dingen te ontdekken, niet alleen dat ze waarheden zijn, maar dat ze waarheden voor ons zijn in 't bijzonder; anders kunnen wij God zo niet verheerlijken als wij moeten. Zij zijn in zichzelf heerlijke dingen, te horen van Gods barmhartigheid in Christus, hoe die mens werd; te horen van koninkrijken en kronen; maar tenzij Gods Geest ons die eigen maakt, en dat God in Christus ons liefheeft, en verzekert dat Hij onze Zaligmaker is, en dat onze zonden vergeven zijn. Want gelijk God alleen de zaligheid werkt, zo kan alleen de Geest onze zielen de zaligheid verzegelen. Dit is een uitstekende weg om ons te helpen Gode te verheerlijken. Ja, dit kan ook onze harten verzadigen, en ons geloof versterken, en verzekeren dat God onze verzoende Vader is. God wil alles doen 't geen dienstig is tot Zijn doel. Hij heeft alles gemaakt tot Zijn eigen eer; bijzonder het werk der verlossing in Christus, strekt tot heerlijkheid van Zijn barmhartigheid, gunst en liefde; teneinde wij bekwaamer mogen zijn om Hem te verheerlijken.
3. Laat ons dagelijks meer en meer arbeiden de ijdelheid te zien van alle dingen in de wereld, en geen grote bezitting daarin zoeken. Wat troost kan u de eer of rijkdom toebrengen in het uur van de dood? Laat ons dan zien de ijdelheid en ledigheid van alle dingen. Wij moeten ons ontlasten van 't geen wij zijn en hebben, opdat wij mogen vervuld worden met 't geen wij niet zijn, noch hebben. Want heeft de mens niet veel goeds in zichzelf? Zij willen iets uitstekends hebben in de schepselen. Daarom als wij onszelf zien buiten Christus, en dat het schepsel ons niets kan baten, dit zal ons tot God doen naderen, bij alle gelegenheid, om ons te vernederen,

en Hem te verhogen; als wij met Job zeggen: *Nu zien U mijn ogen, daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as.* En zo verootmoedigde zich Abraham, dus des Heeren grootheid ziende, en dat alle dingen in Hem zo uitstekend zijn, en buiten Hem niets. Dat is 't middel om God te verheerlijken.

4. Hoe nader wij tot God komen, hoe meer wij Hem eren. De gezegende engelen, die nabij God zijn, verheerlijken Hem, Jes. 6: 2: *zij bedekken hun aangezichten.* Het is onmogelijk voor het schepsel, Gods grote Majesteit te begrijpen; zij bedekken hun voeten in onderwerping, en zien met nederigheid op Gods instellingen, zijn uitnemende liefde en genade. Ps. 145: 10: *Al Uw werken zullen U prijzen en Uw gunstgenoten U zegenen.* Hoe nader wij tot God komen, hoe bekwamer wij zijn tot dit werk. God geeft ons Zijn belofte en eed in de zegelen des Verbonds. 't Bloed van Christus reinigt ons van alle zonden; wast u dan in die Fontein des heils, en verzegelt zodat God waarachtig is, en rijk in barmhartigheid.

Nu vrede met God in Christus hebbende, zijn we Zijn vrienden, zonen en erfgenamen, koningen en priesters Gods. Hij kroont ons met al zijn beste zegeningen; want waar Hij vrede maakt, voegt Hij de ziel alle goed toe: verzoening, aanneming, geeft ons vrijheid als zonen en vrienden, om in al ons gebrek met vrijmoedigheid toe te gaan tot de troon van Gods genade, als onze verzoende Vader. Gewent u toch aan Hem, en hebt vrede.

Die daar nog van ontbloot zijn, of die vrede met God gebroken hebben, rust niet voor zij kunnen zeggen: *"Ik aanmerk mijn dwaasheid, door 't lopen in de zonden. Heere, Gij mag mij rechtvaardig verstoten van Uw vriendelijk aangezicht, het is Uw barmhartigheid dat ik niet ben verstoten in de hel; maar Gij zult temeer ere hebben, als Gij mij die vrede op aarde schenkt. Spreek tot mijn ziel van vrede door Uw Geest; zeg tot mijn ziel: Ik ben uw heil. Heere, het zal de eer van Uw barmhartigheid zijn, mij te zaligen. Ben ik besmet, reinig mij door 't bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan het bloed van Abel; geef mij de vrede van het geweten, opdat ik stervende mag gaan in vrede de weg van alle vlees, en mijn ogen de zaligheid zien, die Gij bereid hebt voor allen die Uw verschijning liefhebben".*

Kom Heere Jezus, ja, kom haastelijk. Amen.